

Użytkownicy

Zajęcia Prymus 2020

Agnieszka Rudnicka, rudnicka@agh.edu.pl

Użytkownicy

- Django - wbudowane mechanizmy uwierzytelnienia
- Sprawdzenie konfiguracji projektu
- Podstawowe widoki użytkowników
  - Otwórzmy przeglądarkę
  - Szablon strony logowania
  - Logujemy się
  - Strona profilu zalogowanego użytkownika
- Rejestracja użytkowników
  - URL
  - Widok (logika)
    - Dlaczego sprawdzamy `request.method == "POST"`?
    - Szablony HTML
    - Zapisywanie danych z formularza
    - Finalny widok rejestracji
- Dalsze kroki
- Rozszerzamy interfejs użytkownika
- Źródła i materiały pomocnicze

Nasza dotychczasowa wersja strony posiada prosty model książek. Niestety, żeby dodać nową pozycję lub edytować istniejącą trzeba się zalogować do panelu administracyjnego. Gdybyśmy chcieli dodać możliwość oceniania książek i pisania recenzji, panel administracyjny to za mało.

Dodajmy więc możliwość rejestracji i logowania się użytkowników, którzy nie są administratorami.

Django - wbudowane mechanizmy uwierzytelnienia

Zgodnie z dokumentacją Django: <https://docs.djangoproject.com/en/3.0/topics/auth/> framework dostarcza nam potrzebny szkielet kodu na start.

Sprawdzenie konfiguracji projektu

Na początek sprawdzimy, czy mamy dodaną aplikację `django.contrib.auth` oraz `django.contrib.contenttypes` do `INSTALLED_APPS` w ustawieniach naszego projektu (`settings.py`).

```
INSTALLED_APPS = [  
    'django.contrib.admin',  
    'django.contrib.auth', # <-- tu jest  
    'django.contrib.contenttypes', # <-- i tu  
    'django.contrib.sessions',  
    'django.contrib.messages',  
    'django.contrib.staticfiles',  
    'books',  
]
```

Następnie sprawdzimy czy mamy `SessionMiddleware` oraz `AuthenticationMiddleware` w naszych ustawieniach `MIDDLEWARE`. Znajdziemy je również w ustawieniach naszego projektu (`settings.py`)

```
MIDDLEWARE = [  
    'django.middleware.security.SecurityMiddleware',  
    'django.contrib.sessions.middleware.SessionMiddleware', # <-- tu  
    'django.middleware.common.CommonMiddleware',  
    'django.middleware.csrf.CsrfViewMiddleware',  
    'django.contrib.auth.middleware.AuthenticationMiddleware', # <-- i tu  
    'django.contrib.messages.middleware.MessageMiddleware',  
    'django.middleware.clickjacking.XFrameOptionsMiddleware',  
]
```

Następnie zalecane jest zaaplikowanie migracji, które stworzą w bazie danych tabele na użytkowników (`manage.py migrate`). Dla nas jednak nic nowego się nie powinno wykonać, bo mieliśmy już zainstalowaną aplikację użytkowników od początku - i tabele użytkowników zostały stworzone razem z tabelami książek i innymi.

Gdybyśmy mieli źle skonfigurowaną aplikację użytkowników nie moglibyśmy się zalogować do panelu administracyjnego.

Podstawowe widoki użytkowników

Teraz kiedy upewniliśmy się, że mamy poprawnie skonfigurowaną aplikację do obsługi użytkowników pora zobaczyć co potrafi! Będziemy się opierać głównie na przykładach z [oficjalnej dokumentacji](#), nie ma tu żadnej "magii" :)

Otwórzmy nasz plik `urls.py`, gdzie znajdują się wszystkie obsługiwane ścieżki.

Django dostarcza kilka widoków, które zajmują się podstawowym zarządzaniem sesją użytkownika. Mamy tutaj:

- logowanie
- wylogowanie
- zmianę hasła
- reset hasła (wymaga dodatkowej konfiguracji m.in. wysyłki email)

Wszystkie te widoki znajdują się w paczce `django.contrib.auth.urls`. Dołączmy je do naszej aplikacji dodając następujący kod do pliku `urls.py` do listy `urlpatterns`:

```
urlpatterns = [  
    path('accounts/', include('django.contrib.auth.urls')), # <-- nowe  
  
    path("admin/", admin.site.urls),  
    ... # pozostałe nasze widoki  
]
```

Musimy jeszcze zamieścić import funkcji `include`. Dodajmy więc w pierwszych liniach pliku:

```
from django.urls import include
```

Funkcja `include` pozwala nam zaimportować i dołączyć do routingu naszej aplikacji wszystkie widoki zdefiniowane w `django.contrib.auth.urls`. Dzięki temu nasz projekt użyje już raz zaprogramowanych przez twórców Django widoków.

W podobny sposób możemy dołączać widoki innych aplikacji/bibliotek dodanych do projektu lub innych naszych aplikacji. Czasem bowiem plik `urls.py` dzieli się na kilka mniejszych, żeby nie były zbyt długie/przytłaczające :)

Otwórzmy przeglądarkę

Aktywujemy nasze środowisko wirtualne, jeśli jeszcze tego nie zrobiliśmy lub nasze IDE nas nie wyręczyło. Uruchommy naszą aplikację poleceniem `python manage.py runserver`. Następnie otworzymy przeglądarkę na standardowym adresie <http://127.0.0.1:8000/>.

Jeśli działa, to sprawdzamy dalej. Dodaliśmy widoki logowania pod adresem `/accounts/`, więc przejdźmy w przeglądarce pod <http://127.0.0.1:8000/accounts/>.

Page not found (404)

Request Method: GET

Request URL: <http://127.0.0.1:8000/accounts/>

Using the URLconf defined in `libraryproj.urls`, Django tried these URL patterns, in this order:

1. admin/
2. accounts/ login/ [name='login']
3. accounts/ logout/ [name='logout']
4. accounts/ password_change/ [name='password_change']
5. accounts/ password_change/done/ [name='password_change_done']
6. accounts/ password_reset/ [name='password_reset']
7. accounts/ password_reset/done/ [name='password_reset_done']
8. accounts/ reset/<uidb64>/<token>/ [name='password_reset_confirm']
9. accounts/ reset/done/ [name='password_reset_complete']
10. [name='index']
11. ksiazki [name='book_list']
12. books
13. ksiazki/<int:book_id> [name='book_details']

The current path, `accounts/`, didn't match any of these.

Blisko, pod tym adresem nic nie ma, ale widzimy, że na liście "dostępnych" URLi znajdują się nowe widoki, w tym `accounts/login/`.

Przejdźmy pod <http://127.0.0.1:8000/accounts/login/>

TemplateDoesNotExist at /accounts/login/ registration/login.html

Request Method: GET
Request URL: http://127.0.0.1:8000/accounts/login/
Django Version: 3.0.5
Exception Type: TemplateDoesNotExist
Exception Value: registration/login.html

To już znamy 😊 O ile wbudowana appka Django dostarcza nam widoków/logiki, to nie narzuca nam szablonów HTML. Jednak w [dokumentacji](#) można znaleźć startowy kawałek kodu.

Szablon strony logowania

Utwórzmy zatem plik `templates/registration/login.html`. Ponieważ to szablon HTML - musi się on znajdować w katalogu `templates` naszej aplikacji. Django zakłada, że HTML będzie w podkatalogu `registration`.

Oto snippet kodu, którego użyjemy:

```
{% extends "base.html" %}

{% block content %}

{% if form.errors %}
<p>Your username and password didn't match. Please try again.</p>
{% endif %}

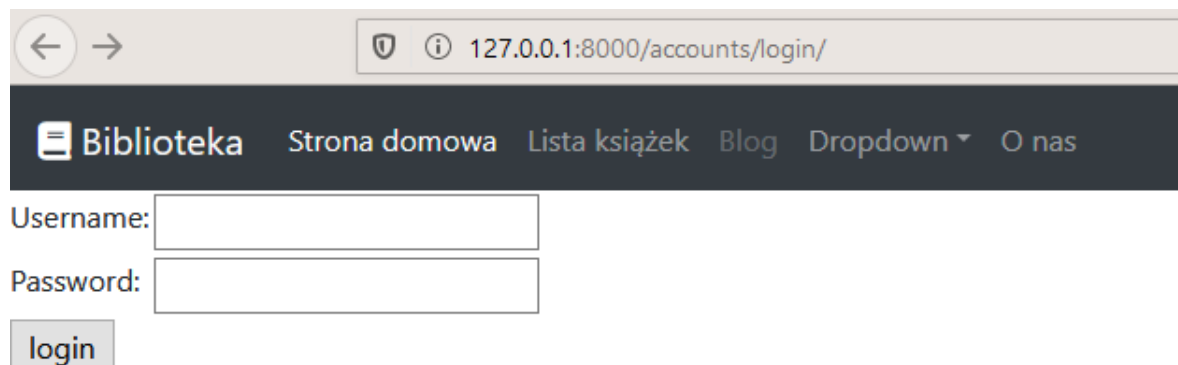
{% if next %}
    {% if user.is_authenticated %}
    <p>Your account doesn't have access to this page. To proceed,
    please login with an account that has access.</p>
    {% else %}
    <p>Please login to see this page.</p>
    {% endif %}
{% endif %}

<form method="post" action="{% url 'login' %}">
{% csrf_token %}
<table>
<tr>
    <td>{{ form.username.label_tag }}</td>
    <td>{{ form.username }}</td>
</tr>
<tr>
    <td>{{ form.password.label_tag }}</td>
    <td>{{ form.password }}</td>
</tr>
</table>

<input type="submit" value="login">
<input type="hidden" name="next" value="{{ next }}">
</form>

{% endblock %}
```

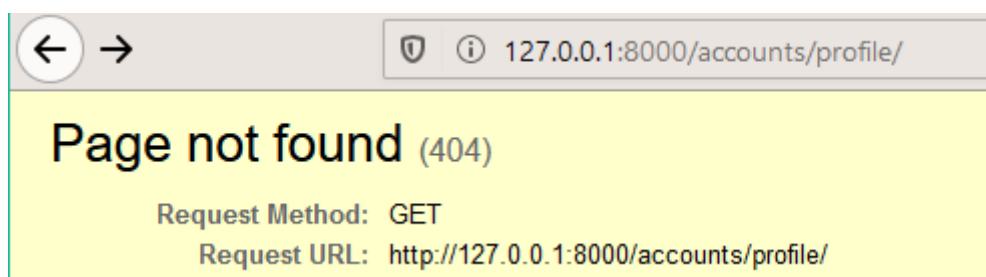
Jeśli plik został dobrze nazwany, to po odświeżeniu strony w przeglądarce powinniśmy ujrzeć formularz logowania, mój wygląda jak poniżej:

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying `127.0.0.1:8000/accounts/login/`. The page has a dark navigation bar with the following links: **Biblioteka**, **Strona domowa**, **Lista książek**, **Blog**, **Dropdown ▾**, and **O nas**. Below the navigation bar, there is a login form with two input fields: **Username:** and **Password:**. A **login** button is positioned below the password field.

Logujemy się

Możemy oczywiście skorzystać z naszych danych logowania do panelu administracyjnego (jeśli ktoś nie ma konta python `manage.py createsuperuser`).

Dostaniemy jednak błąd 404 po poprawnym logowaniu. Dzieje się tak ponieważ domyślnie zostajemy przekierowani na stronę profilu zalogowanego użytkownika.

Strona profilu zalogowanego użytkownika

Jednym z rozwiązań jest dodanie widoku profilu aktualnie zalogowanego użytkownika.

Inne to zmiana adresu przekierowania https://docs.djangoproject.com/en/3.0/ref/settings/#std:setting-LOGIN_REDIRECT_URL Czyli np ustawienie `LOGIN_REDIRECT_URL="/"` w naszym pliku `settings.py`.

Skupmy się jednak na tym pierwszym, w naszym pliku `urls.py` potrzebujemy dodać nowy widok, który obsłuży zapytania kierowane na adres `accounts/profile/` naszej aplikacji. Dodajmy więc odpowiednią ścieżkę:

```
path('accounts/profile/', views.profile_view, name='user_profile'),
```

do istniejących już w liście `urlpatterns`.

Taka funkcja `profile_view` oczywiście jeszcze nie istnieje, musimy ją napisać :)

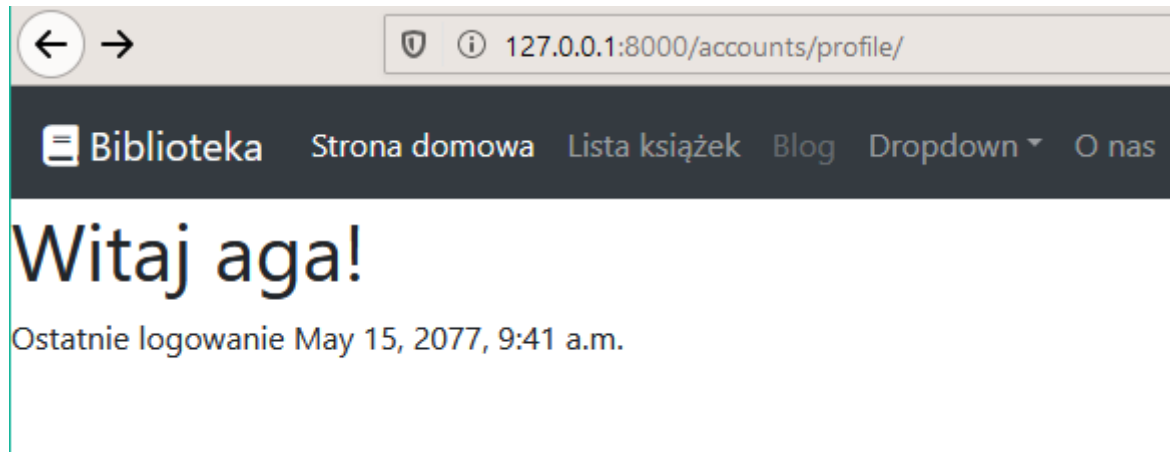
Spróbujcie napisać widok i podpiąć do niego szablon, który wyświetla nazwę zalogowanego użytkownika oraz datę ostatniego logowania. Podpowiedź:

Datę ostatniego logowania wyświetlimy w HTML:

```
<p>Ostatnie logowanie {{ request.user.last_login }}</p>
```

Spis wszystkich pól modelu użytkownika znajdziecie w dokumentacji: <https://docs.djangoproject.com/en/3.0/ref/contrib/auth/#django.contrib.auth.models.User>

Przykładowy wygląd strony profilowej:

Rejestracja użytkowników

Skoro możemy się już zalogować pora na dodanie rejestracji. Potrzebujemy kilku rzeczy:

1. szablonu HTML z formularzem rejestracji
2. widoku, który przetworzy dane nowego użytkownika i stworzy mu konto
3. szablonu HTML potwierdzającego poprawne założenie konta

Oczywiście metod na zaimplementowanie przebiegu rejestracji jest mnóstwo, to tylko jedna z nich :)

URL

Standardowo potrzebujemy dodać nową ścieżkę do `urls.py`, tym razem niech to będzie:

```
path('accounts/signup/', views.user_signup, name="user_signup"),
```

Widok (logika)

Następnym krokiem jest zaimplementowanie funkcji, która obsłuży dane rejestrowanego użytkownika. Możemy w tym przypadku wykorzystać `UserCreationForm` czyli przygotowany przez autorów Django formularz rejestracji.

Zaimportujmy go na początku pliku `views.py` dodając:

```
from django.contrib.auth.forms import UserCreationForm
```

A następnie przejdźmy do tworzenia widoku:

```
def user_signup(request):
    if request.method == 'POST':
        ... # tu trzeba przetworzyć dane z formularza
    else:
        # tutaj obsługujemy przypadek kiedy użytkownik pierwszy raz wyświetlił stronę
        form = UserCreationForm()

    # na końcu zwracamy wyrenderowanego HTMLa
    return render(request, template_name="registration/signup_form.html", context=
{'form': form})
```

Dzieje się tutaj kilka rzeczy.

Jeśli zapytanie ma metodę "POST" oznacza to zwykle, że dostaliśmy jakieś dane zakodowane w zapytanie HTTP (ogromne uproszczenie). Zwykle zapytań HTTP-POST używa się do przesłania formularzy, które to mają w efekcie coś nowego stworzyć w bazie danych.

W tym przypadku tworzony będzie nowy użytkownik z danych formularza (`UserCreationForm`) przesłanych w zapytanie HTTP z przeglądarki. `UserCreationForm` to coś co pozwala na wyświetlenie formularza w HTML oraz zmapowanie danych od użytkownika na login i hasło przyszłego użytkownika.

Dlaczego sprawdzamy `request.method == "POST"`?

Użytkownikowi, który pierwszy raz wszedł na stronę rejestracji chcemy wyświetlić pusty, "świeży" formularz rejestracji. Przeglądarki domyślnie wysyłają zapytanie metodą [GET](#). Jest to typowe zapytanie przeglądarki "podaj mi zawartość tej strony, chcę ją wyświetlić mojemu użytkownikowi".

Jeżeli użytkownik kliknął "zarejestruj się" po wypełnieniu formularza - przeglądarka wyśle zapytanie metodą POST - Django odbierze dane formularza zakodowane w zapytaniu POST a następnie odpowiednio je przetworzy. Z tych przetworzonych danych będziemy mogli "stworzyć" nowego użytkownika w naszej bazie danych.

Szablony HTML

Dla porządku stwórzmy sobie dwa szablony HTML, jeden na formularz rejestracji i drugi na wyświetlenie podziękowania za rejestrację na naszej stronie.

Potrzebujemy więc:

```
registration/signup_form.html
```

```
{% extends "base.html" %}

{% block content %}
    <form method="post">
        {% csrf_token %}

        {{ form }}

        <hr>

        <button class="btn btn-primary">Zarejestruj się</button>
    </form>
{% endblock %}
```

Ten szablon HTML wyświetli nam formularz rejestracji (`{{ form }}`), który przekażemy w kontekście z widoku, który właśnie piszemy. Formularz potrzebuje być otoczony specyficznym tagiem HTML `<form>` `</form>`.

Ważne jest też dodanie metody wysyłki danych z formularza `<form method="post">` poprzez atrybut `method` oraz oczywiście zamieszczenie przycisku, żeby można było zatwierdzić wpisane dane :)

`{% csrf_token %}` wygeneruje nam token CSRF. Jest to popularne zabezpieczenie przed atakami *Cross-site request forgery*. Dla zainteresowanych polecam np <https://sekurak.pl/czym-jest-podatnosc-csrf-cross-site-request-forgery/>

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying `127.0.0.1:8000/accounts/signup/`. The page has a dark navigation bar with links: Biblioteka, Strona domowa, Lista książek, Blog, Dropdown, O nas, and Zaloguj się. The main content area contains a registration form. It starts with a 'Username:' label and an input field. Below it is a 'Password:' label with an input field. To the right of the password field, there is a list of requirements: 'Required. 150 characters or fewer. Letters, digits and @/./+/-/_ only.' and a bulleted list: 'Your password can't be too similar to your other personal information.', 'Your password must contain at least 8 characters.', 'Your password can't be a commonly used password.', and 'Your password can't be entirely numeric.' Below the password field is a 'Password confirmation:' label and an input field. Underneath that is the text 'Enter the same password as before, for verification.' At the bottom of the form is a blue button labeled 'Zarejestruj się'.

Drugi szablon `registration/signup_complete.html` będzie znacznie prostszy:

```
{% extends "base.html" %}

{% block content %}
    <h1>Dziękujemy za rejestrację na naszej stronie!</h1>

    <a href="{% url 'login' %}" class="btn btn-success">Zaloguj się</a>
{% endblock %}
```


Dziękujemy za rejestrację na naszej stronie!

Zaloguj się

Zapisywanie danych z formularza

Mamy dwa szablony oraz szkielet widoku. Jednak jeśli wypełnimy formularz i zatwierdzimy to użytkownik się nie tworzy. Dla kodu `def user_signup(request):` z powyżej nawet dostajemy błąd. Dopiszmy więc brakujące przetwarzanie formularza.

```
if request.method == 'POST':
    # tu trzeba przetworzyć dane z formularza
    form = UserCreationForm(request.POST)
    if form.is_valid():
        form.save()
        return render(request, template_name="registration/signup_complete.html")
```

Uwaga na wcięcia! To wszystko ma się wykonać dla metody POST.

Przeanalizujmy. Wczytajmy do naszego formularza (`UserCreationForm`) dane z zapytania HTTP (`request.POST`) od użytkownika:

```
form = UserCreationForm(request.POST)
```

Następnie sprawdzimy, czy dane w formularzu są poprawne. W tym przypadku jest to porównanie hasła 1 i hasła 2, sprawdzenie czy są wypełnione wszystkie pola itp. Następnie zapiszmy formularz tym samym tworząc nowego użytkownika w bazie danych.

Tak działają formularze w Django - pozwalają nam wczytać dane od użytkownika i na ich bazie stworzyć nowy obiekt w bazie danych. Wszystkim zajmuje się za kulisami Django. My tylko deklarujemy co i z czego.

Finalny widok rejestracji

Po wszystkich modyfikacjach widok rejestracji powinien wyglądać następująco:

```
def user_signup(request):
    if request.method == 'POST':
        # tu trzeba przetworzyć dane z formularza
        form = UserCreationForm(request.POST)
        if form.is_valid():
            form.save()
            return render(request, template_name="registration/signup_complete.html")
    else:
        # tutaj obsługujemy przypadek kiedy użytkownik pierwszy raz wyświetlił stronę
        form = UserCreationForm()

    # na końcu zwracamy wyrenderowanego HTMLa
    return render(request, template_name="registration/signup_form.html", context=
        {'form': form})
```

Spróbujmy się teraz zarejestrować, a następnie zalogować na nowe konto :)

Dalsze kroki

Warto również dodać swój szablon dla strony wylogowania tworząc szablon `registration/logged_out.html`.

Uwaga: żeby pomyślnie nadpisać szablon dostarczany przez bibliotekę, taki jak widok wylogowania się, trzeba upewnić się, że nasza aplikacja jest przez panelem administracyjnym w `INSTALLED_APPS`.

```
INSTALLED_APPS = [  
    'books', # <-- PRZED django.contrib.admin  
    'django.contrib.admin', # django.contrib.admin  
    'django.contrib.auth',  
    'django.contrib.contenttypes',  
    'django.contrib.sessions',  
    'django.contrib.messages',  
    'django.contrib.staticfiles',  
]
```

Dzięki temu szablony z naszej aplikacji `books` będą miały priorytet nad wszystkimi dostarczonymi przez pozostałe aplikacje :) W szczególności pozwoli nam to na dostosowanie wyglądu panelu administracyjnego i inne.

Rozszerzamy interfejs użytkownika

W tej chwili linki do logowania i wylogowania użytkownika nie są umieszczone nigdzie w interfejsie. Poprawmy więc UX (user-experience) naszej strony dodając odpowiednie linki w pasku nawigacji.

Tutaj przyda nam się tag `{% url 'nazwa_widoku' %}` oraz lista dostępnych: <https://docs.djangoproject.com/en/3.0/topics/auth/default/#module-django.contrib.auth.views>

Źródła i materiały pomocnicze

- <https://docs.djangoproject.com/en/3.0/topics/auth/>
- <https://docs.djangoproject.com/en/3.0/ref/contrib/auth/#django.contrib.auth.models.User>
- <https://docs.djangoproject.com/en/3.0/ref/templates/builtins/>
- <https://learndjango.com/tutorials/django-signup-tutorial>